

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 58/09-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. februára 2009 predbežne prerokoval sťažnosť M. K., K., zastúpenej advokátom JUDr. R. K., K., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 136/2008 z 22. októbra 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. decembra 2008 (po doplnení 28. januára 2009) doručená sťažnosť M. K., K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. R. K., K., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Sžo 136/2008 z 22. októbra 2008.

Z obsahu sťažnosti okrem iného vyplýva:

«V konaní vedenom pred Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn.: 1 S 396/2006 sa sťažovateľka domáhala zrušenia rozhodnutia č. 2006/10090/52832-7/Ka zo dňa 25. 09. 2006, ako aj rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa Krajského stavebného úradu v K. č. 2006/00020 zo dňa 21. 02. 2006 (ďalej len „rozhodnutia správnych orgánov“), ktorými bolo rozhodnuté o vyvlastnení nehnuteľnosti žalobkyne - parc. č. 1034/5 - záhrady o výmere 114 m², zapísanej na LV č. 931 pre kat. úz. K., za finančnú náhradu vo výške vo výške 136 800,- Sk v prospech Mestskej časti K. – K., a to na účel výstavby miestnej komunikácie „Cesta - miestna komunikácia IBV ... v MČ K. – K.“ a vrátenie veci na ďalšie konanie...

Krajský súd žalobu sťažovateľky rozsudkom sp. zn.: 1 S 396/2006-67 zo dňa 24. 4. 2008 zamietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že postup Krajského stavebného úradu ako aj žalovaného vo vyvlastňovacom konaní vo vzťahu k určeniu výšky náhrady za vyvlastnený pozemok bol v súlade so zásadami správneho konania...

Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka odvolanie zo dňa 27. 5. 2008. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „porušovateľ“) rozsudkom zo dňa 22. 10. 2008, sp. zn.: 2 Sžo 136/2008 rozsudok krajského súdu potvrdil (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Ako dôvod svojho rozhodnutia uviedol len to, že preskúmaným rozhodnutím žalovaného správneho orgánu nedošlo k porušeniu zákona a chránených záujmov sťažovateľky...

Sťažovateľka má za to, že sťažovateľkou napadnutým rozsudkom došlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“), t. j. práva na súdnu a inú právnu ochranu, keďže porušovateľ nepostupoval vo veci ústavne konformným spôsobom, pretože napadnutý rozsudok nedostatočne odôvodnil a nevysporiadal sa s podstatnými argumentmi uvedenými sťažovateľkou v odvolaní, ktoré boli pre rozhodnutie rozhodujúce.

Porušovateľ sa totiž vôbec nevyjadril ku konkrétnej námietke sťažovateľky o tom, že znalecký posudok v zmysle ust. § 111 ods. 2 Zák. č. 50/1976 Zb. nebol vypracovaný v súlade s ust. § 36 Správneho poriadku a ako taký nebol spôsobilý byť podkladom pre určenie trhovej ceny nehnuteľnosti v rámci vyvlastňovacieho konania. Namiesto toho

len stručne konštatoval, že správne orgány postupovali správne, keď pri určení náhrady za vyvlastňovanú nehnuteľnosť vychádzali zo znaleckého posudku znalca Ing. E., pretože tento znalecký posudok bol vypracovaný na základe právneho predpisu, ktorým je vyhláška Ministerstva spravodlivosti SR č. 492/2004 Z. z. Zo strany porušovateľa ostala úplne bez povšimnutia otázka súladu predmetného znaleckého posudku s dikciou ust. § 111 ods. 2 veta prvá Zák. č. 50/1976 Zb., podľa ktorého ustanovenia ak sa náhrada za vyvlastňovanú nehnuteľnosť poskytuje v peniazoch, určuje sa jej primeranosť podľa trhovej ceny určenej znaleckým posudkom, a v nadväznosti na to na súlad so znením ust. § 36 Správneho poriadku, kde je upravená povinnosť správneho orgánu ustanoviť znalca, ak je to potrebné pre odborné posúdenie skutočností dôležitých pre rozhodnutie. Ako to už sťažovateľka uviedla niekoľkokrát v konaní pred správnymi orgánmi a takisto v rámci súdneho konania, znalecký posudok Ing. E. predložený subjektom, v prospech ktorého došlo k vyvlastneniu dotknutej nehnuteľnosti, nemožno považovať za znalecký posudok, ktorý by splňal vyššie uvedené zákonné požiadavky...

Z rozsudku porušovateľa takisto nevyplýva, akým spôsobom sa porušovateľ vysporiadal s námietkou sťažovateľky ohľadom postupu správnych orgánov vo vyvlastňovacom konaní, ktoré úplne v rozpore so zákonom a so zásadou zistenia objektívnej pravdy, preniesli svoju zákonnú povinnosť vykonávať dôkazy v správnom konaní na účastníkov a odôvodnili to väčšou efektívnosťou a hospodárnosťou konania na úkor objektívneho zistenia skutkového stavu. Sťažovateľka opätovne zdôrazňuje, že predmetom správneho konania bolo vyvlastnenie, teda inštitút, ktorý predstavuje mimoriadne závažný zásah do ústavných práv sťažovateľky, a ktorý si vyžaduje mimoriadne zodpovedný prístup správneho a súdneho orgánu k procesu dokazovania...

Podľa ust. § 111 ods. 2 Zák. č. 50/1976 Zb. ak sa náhrada za vyvlastňovanú nehnuteľnosť poskytuje v peniazoch, určuje sa jej primeranosť podľa trhovej ceny určenej znaleckým posudkom. Na účely tohto zákona sa za trhovú cenu nehnuteľnosti považuje cena rovnakej alebo porovnateľnej nehnuteľnosti v tom istom čase, v tom istom mieste a v porovnateľnej kvalite.

Podľa ust. § 36 Správneho poriadku, ak je pre odborné posúdenie skutočností dôležitých pre rozhodnutie potrebný znalecký posudok, správny orgán ustanoví znalca. Proti rozhodnutiu o ustanovení znalca sa možno odvolať.

V súlade s vyššie označenými ustanoveniami má sťažovateľka za to, že v prípade vyvlastnenia jej nehnuteľnosti neboli splnené všetky podmienky vyvlastnenia. Náhrada za vyvlastnenú nehnuteľnosť a jej primeraná výška podľa trhovej ceny totiž nebola určená znaleckým posudkom v zmysle spomínaných zákonných ustanovení. Vzhľadom na to má sťažovateľka za to, že konaním porušovateľa, krajského súdu a správneho orgánu došlo k porušeniu čl. 20 ods. 1 Ústavy, ktorý priznáva vlastníkovi ochranu majetku, a ktorý nadobudol v súlade s platným právnym poriadkom...

Podľa sťažovateľky tým, že porušovateľ, krajský súd a správny orgán konali takým spôsobom, že nezabezpečili ochranu jej vlastníckeho práva a vyvlastnenie sa uskutočnilo bez primeranej náhrady určenej znaleckým posudkom, porušili princíp rovnosti, lebo k trvalému odňatiu vlastníckeho práva nedošlo v súlade so zákonnými ustanoveniami, ktoré poskytujú zákonnú ochranu vlastníckeho práva pre všetkých vlastníkov druhovo rovnakej veci a ktoré platia pre všetky prípady splňajúce ustanovené podmienky.

Sťažovateľka v nadväznosti na to namieta porušenie ústavného princípu legality, ktoré porušenie sa podľa sťažovateľky prejavilo v tom, že pre rozhodnutie porušovateľa, ako pre rozhodnutie krajského súdu zjavne chýba akákoľvek opora v zákone, a to aj napriek tomu, že sa v čl. 144 Ústavy uvádza, že sudcovia sú pri rozhodovaní nezávislí a sú viazaní len zákonom.

Odhladnuc od vyššie uvedeného má sťažovateľka za to, že výška náhrady za vyvlastnenie nehnuteľnosti, určená v rozpore so zákonom, je neprimerane nízka. Sťažovateľka poukazuje pritom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá stanovuje, že náhrada za obmedzenie vlastníckych práv k majetku musí byť v takej výške, aby bolo možné hovoriť „o spravodlivej rovnováhe medzi záujmami prichádzajúcimi do úvahy. Otázka proporcionality vyžaduje určiť, či existoval rozumný vzťah medzi použitými prostriedkami a sledovaným účelom alebo, inými slovami, či bola docielená spravodlivá rovnováha medzi požiadavkami všeobecného záujmu a záujmami jednotlivca.“ Každý exces v neprospech vyvlastňovaného z tejto spravodlivej rovnováhy znamená porušenie ustanovení čl. 1 Dodatkového protokolu k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských právach a základných slobôd...

To znamená, že primeraná náhrada za vyvlastnenie by mala odrážať nielen trhovú hodnotu vyvlastňovanej nehnuteľnosti, ale aj to, že vlastník je pozbavený svojho práva proti

svojej vôli, a teda nemôže realizovať svoje právo slobodne držať a disponovať svojím vlastníctvom, ďalej fakt, že vlastník má k predmetu svojho vlastníctva určitý emocionálny vzťah, ktorý treba tiež skúmať a zohľadniť a v konečnom dôsledku tiež skutočnosť, že vlastník nemôže rozhodovať o náhrade a jej výške, ktorú za svoju nehnuteľnosť dostane...»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd v náleze vyslovil:

„Základné právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorým je Slovenská republika viazaná, právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 a ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 22.10. 2008, sp. zn.: 2 Sžo 136/2008, porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 22. 10. 2008, sp. zn.: 2 Sžo 136/2008 a vec mu vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie vo výške 50.000,- Sk, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohoto rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť sťažovateľke trovy tohto konania do troch dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohoto rozhodnutia. “

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Z doterajšej, ako aj súčasnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07).

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa § 111 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej „stavebný zákon“) vyvlastnenie sa uskutočňuje za náhradu.

Podľa § 111 ods. 2 stavebného zákona ak sa náhrada za vyvlastňovanú nehnuteľnosť poskytuje v peniazoch, určuje sa jej primeranosť podľa trhovej ceny určenej znaleckým posudkom. Na účely tohto zákona sa za trhovú cenu nehnuteľnosti považuje cena rovnakej alebo porovnateľnej nehnuteľnosti v tom istom čase, v tom istom mieste a v porovnateľnej kvalite.

Podľa § 140 stavebného zákona ak nie je výslovne ustanovené inak, vzťahujú sa na konanie podľa tohto zákona všeobecné predpisy o správnom konaní.

Podľa § 34 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) na dokazovanie možno použiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočný stav veci a ktoré sú v súlade s právnymi predpismi.

Podľa § 34 ods. 2 správneho poriadku dôkazmi sú najmä výsluch svedkov, znalecké posudky, listiny a ohliadka.

Podľa § 34 ods. 3 správneho poriadku účastník konania je povinný navrhnúť na podporu svojich tvrdení dôkazy, ktoré sú mu známe.

Podľa § 34 ods. 4 správneho poriadku vykonávanie dôkazov patrí správnomu orgánu.

Podľa § 34 ods. 5 správneho poriadku správny orgán hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti.

Podľa § 36 správneho poriadku ak je pre odborné posúdenie skutočností dôležitých pre rozhodnutie potrebný znalecký posudok, správny orgán ustanoví znalca. Proti rozhodnutiu o ustanovení znalca sa možno odvolať.

Podstatou námietok sťažovateľky boli tvrdenia o neodôvodnenosti a nezákonnosti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžo 136/2008 z 22. októbra 2008, pretože podľa jej názoru najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí konštatoval súladnosť postupu správnych orgánov a Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) so zákonom, a to aj napriek tomu, že podľa názoru sťažovateľky vyvlastňovacie konanie bolo vykonané v rozpore s § 111 ods. 2 stavebného zákona v nadväznosti na § 36 správneho poriadku. Okrem toho sťažovateľka vyslovila názor, že v namietanom rozsudku najvyšší súd nereagoval na jej najpodstatnejšiu námietku nastolenú v odvolaní proti rozsudku krajského súdu č. k. 1 S 396/2006-67 z 24. apríla 2008 týkajúcu sa problematiky znaleckého posudku, ale len vyslovil názor, že kompetentné orgány v danej veci postupovali spôsobom súladným so zákonom. Sťažovateľka zároveň namietala, že náhrada za vyvlastnenú nehnuteľnosť bola neprimerane nízka.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že rozsudkom č. k. 1 S 396/2006-67 z 24. apríla 2008 krajský súd žalobu sťažovateľky o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) č. 2006/10090/52832-7/Ka z 25. septembra 2006 zamietol.

Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu okrem iného vyplýva:

«Z pripojeného administratívneho spisu žalobcu súd zistil, že navrhovateľ - Mestská časť K. – K. podal dňa 18. 4. 2005 návrh na vydanie rozhodnutia o vyvlastnení podľa ust. § 108 ods. 2 písm. f) stavebného zákona, na účel výstavby miestnej komunikácie „Cesta -miestna komunikácia IBB ... v M. č. K. – K.“, predmetom vyvlastnenia bola nehnuteľnosť - pozemok parc. č. 1034/5 - záhrady v katastrálnom území K. o výmere 114 m² v celosti. Navrhovateľom bola navrhnutá finančná náhrada za vyvlastnený pozemok podľa znaleckého posudku znalca Ing. D. E. č. 12/2005, vo výške 798,3360 Sk/m² pozemku, celková výška náhrady vo výške 91.010,76 Sk. Mestská časť K. – J., listom č. 916/05-Dj, 3507 Skr, zo dňa 29. 4. 2005 oznámil začatie vyvlastňovacieho konania a nariadil ústne konanie na deň 27. 5. 2005...

Finančná náhrada bola určená vychádzajúc zo znaleckého posudku č. 12/2005 vypracovaného podľa vyhlášky 492/2004 Z. z. ku dňu 17. 3. 2005 Ing. D. E., znalcom z odboru stavebníctvo, odvetvie pozemné stavby a oceňovanie nehnuteľností na základe návrhu náhrady zo strany navrhovateľa v celkovej výške 136.800,- Sk, pričom za jeden m² bola stanovená náhrada vo výške 1.200,- Sk...

Žalovaný postupoval správne, keď bral do úvahy znalecký posudok znalca Ing. E., pretože tento znalecký posudok bol vypracovaný na základe právneho predpisu, ktorým je vyhláška Ministerstva spravodlivosti SR č. 492/2004 Z. z. Znalec Ing. T. vypracoval znalecký posudok na základe právneho predpisu vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 86/2002 Z. z., ktorá v čase vyvlastňovacieho konania už nebola platná (zrušená s účinnosťou k 1. 9. 2004).

Žalovaný postupoval v zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 111 ods. 2 stavebného zákona, t. j. keď určil trhovú cenu podľa znaleckého posudku, pričom za trhovú cenu bola braná do úvahy cena nehnuteľnosti v tom istom čase, v tom istom mieste a v porovnateľnej kvalite...

Žalobkyňa odmietla dohodu o zmluvnom prevode predmetného pozemku.

Cieľ vyvlastnenia teda nebolo možné dosiahnuť dohodou.

Súd je názoru, že postup Krajského stavebného úradu ako aj žalovaného vo vyvlastňovacom konaní vo vzťahu k určeniu výšky náhrady na vyvlastnený pozemok bol v súlade so zásadami správneho konania...»

Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom predovšetkým namietala porušenie § 36 správneho poriadku zo strany správnych orgánov, ktoré v rámci vyvlastňovacieho konania vychádzali zo záverov znalca, ktorý nebol v konaní ustanovený v súlade s citovaným zákonným ustanovením, pretože išlo o znalecký posudok predložený navrhovateľom ako účastníkom konania. Podľa názoru sťažovateľky sa krajský súd s touto jej námietkou predostretou v rámci konania nevysporiadal. Okrem toho sťažovateľka v odvolaní prejavila aj nesúhlas s náhradou určenou v znaleckom posudku Ing. E., pretože sa domnievala, že jej výška bola účelovo znížená.

O odvolaní sťažovateľky rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 2 Sžo 136/2008 z 22. októbra 2008 tak, že napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd v odôvodnení namietaného rozsudku stručne uviedol obsah napadnutého rozhodnutia krajského súdu, argumenty sťažovateľky obsiahnuté v odvolaní, ako aj vyjadrenie ministerstva k tvrdeniam sťažovateľky. Po preskúmaní rozsudku krajského súdu najvyšší súd okrem iného konštatoval:

„Žalobkyňa namietala, že pri určení náhrady za vyvlastnenie vychádzal správny orgán (Krajský stavebný úrad v K.) zo znaleckého posudku č. 12/2005, vypracovaného ku dňu 17. 03. 2005, znalcom Ing. D. E., (ev. č. znalca 80 625), v ktorom bola určená všeobecná jednotková hodnota pozemku sumou 798,3360 Sk/m; pritom v návrhu na vyvlastnenie zmenil navrhovateľ výšku náhrady na 1 200,- Sk/m². Žalobkyňa predložila znalecký posudok č. 99/2004 znalca Ing. L. T., v ktorom bola určená jednotková cena pozemku sumou 1306,8000 Sk/m².

Znalecká činnosť je špecializovaná odborná činnosť vykonávaná znalcami pre zadávateľa za podmienok ustanovených v zákone č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Úkonmi znaleckej činnosti sú najmä znalecký posudok a jeho doplnok, odborné stanovisko alebo potvrdenie a odborné vyjadrenie a vysvetlenie; znalec je povinný vykonávať znaleckú činnosť a) osobne, ak ide o fyzickú osobu; to neplatí, ak osobitný predpis ustanovuje inak, b) riadne a v určenej lehote, c) účelne, hospodárne a d) nestranne

(§ 16 ods. 1 a 2 uvedeného zákona). Preto aj znalecké posudky, predložené v konaní (správnom alebo súdnom) účastníkmi konania, sú znaleckými posudkami, spôsobilými posúdiť odborné otázky, dôležité pre konanie. V prípade námietok účastníkov konania a v prípade rozporov v znaleckých posudkoch je konajúci orgán povinný sa s nimi náležite vypořadať. Je vecou správnej úvahy, aký postup na to správny orgán zvolí. Môže napríklad požiadať znalcov o (písomné) vysvetlenie, alebo ich k sporným otázkam vypočúť. Mohol by tiež nariadiť znalecké dokazovanie. V danej veci správny orgán prvého stupňa znalcov na vysvetlenie rozdielov v znaleckých posudkoch vypočul a žalovaný správny orgán v odôvodnení rozhodnutia, ktoré je predmetom súdneho preskúmania, podrobne uviedol aj výsledky ústneho pojednávania vo veci primeranosti za vyvlastnený pozemok. Krajský súd pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia žalovaného nezistil porušenie zákona a preto žalobu zamietol.

Najvyšší súd SR sa so závermi žalovaného a krajského súdu v danej veci stotožnil. Preto možno len zopakovať to, čo v danom konaní bolo už povedané niekoľkokrát, a to že správne orgány postupovali správne, keď pri určení náhrady za vyvlastňovanú nehnuteľnosť vychádzali zo znaleckého posudku znalca Ing. E., pretože tento znalecký posudok bol vypracovaný na základe právneho predpisu, ktorým je vyhláška Ministerstva spravodlivosti SR č. 492/2004 Z. z.; znalec Ing. T. vypracoval znalecký posudok na základe právneho predpisu vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 86/2002 Z. z., ktorá v čase vyvlastňovacieho konania už nebola platná (zrušená s účinnosťou k 1. 9. 2004). V súlade s § 111 ods. 2 stavebného zákona bola v zmysle návrhu Mestskej časti K. – K. určená náhrada za vyvlastnenú nehnuteľnosť sumou, viac ako 50 % vyššou. Ani odvolací súd preto nemôže prisvedčiť tvrdeniu žalobkyne, že výška náhrady za vyvlastnenie nehnuteľnosti, určená v znaleckom posudku Ing. E. a tiež aj výška náhrady následne (zrejme pod tlakom všeobecne známej situácie na trhu s nehnuteľnosťami) navrhnutá obcou a potvrdená správnym orgánom je neprimerane nízka. Len ako reakciu na tvrdenie žalobkyne o všeobecne známej situácii na trhu s nehnuteľnosťami treba poukázať na to, že turbulencie na svetových finančných trhoch ako aj na trhu s nehnuteľnosťami nesvedčia ďalšiemu rastu cien nehnuteľností...“

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (III. ÚS 209/04, IV. ÚS 115/03).

Vychádzajúc zo svojej judikatúry a s prihliadnutím na výsledok ústavnej konfrontácie medzi námietkami sťažovateľky a napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu z hľadiska možného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd konštatuje, že rozsudok najvyššieho súdu sa javí ako ústavne konformný a odôvodnený. Na rozdiel od sťažovateľky totiž ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd zreteľne a dôkladne reagoval na námietky sťažovateľky, predmetom ktorých bolo spochybnenie záverov znaleckého posudku z dôvodu, že znalec v konaní nebol ustanovený v súlade s § 36 správneho poriadku, ale išlo o znalecký posudok predložený účastníkom konania odlišným od sťažovateľky. V tejto súvislosti najvyšší súd poukázal na to, že za účelom určenia peňažnej náhrady za vyvlastnenú nehnuteľnosť boli v konaní predložené dva znalecké posudky. Jeden bol predložený navrhovateľom, v prospech ktorého

sa vo verejnom záujme vyvlastňovacie konanie uskutočnilo, a druhý bol predložený sťažovateľkou. Ako vyplýva z rozhodnutia najvyššieho súdu, správny orgán teda neustanovil v konaní znalca, ale vychádzal zo záverov znaleckého posudku, ktorý bol vypracovaný znalcom Ing. E. a ktorý v konaní predložil účastník konania odlišný od sťažovateľky. Z odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho súdu je zároveň zrejmé, že správne orgány nepostupovali v tomto smere jednostranne nerešpektujúc dôkazy predložené sťažovateľkou. Keďže získané znalecké posudky sa v istých bodoch rozchádzali, bolo úlohou správneho orgánu tieto rozpory odstrániť. Zároveň bolo vecou správnej úvahy určiť a následne aplikovať postup na odstránenie konkrétnych rozporov. Na tento účel správny orgán prvého stupňa vypočul znalcov a výsledky ústneho pojednávania uviedol vo svojom rozhodnutí, ktoré sa následne stalo predmetom súdnej kontroly.

Stavebný zákon v § 111 ods. 2 ustanovuje, že ak sa náhrada za vyvlastňovanú nehnuteľnosť poskytuje v peniazoch, jej primeranosť sa určuje podľa trhovej ceny určenej znaleckým posudkom. Citovaný zákon v § 140 zakotvuje, že v prípade absencie špeciálnej úpravy je potrebné postupovať v súlade so všeobecnými predpismi o správnom konaní. Generálnou právnou normou správneho konania je správny poriadok, ktorý v § 34 a nasl. upravuje proces dokazovania. Vychádzajúc z citovaných ustanovení treba konštatovať, že v rámci správneho konania je potrebné za dôkaz považovať všetko, čo prispeje k objasneniu veci a čo bolo získané a vykonané spôsobom súladným so zákonom. Podľa § 34 ods. 4 správneho poriadku je na úvahe správneho orgánu, akým spôsobom dôkaz vykoná. Aj pre vykonávanie dôkazov však platí zásada zákonnosti. Správny orgán môže vykonať dokazovanie len v súlade so zákonom. Nepripustné sú dôkazy, ktoré by boli vykonané v rozpore s výslovným zákazom podľa osobitných predpisov alebo nepripustným spôsobom, ak zákon takýto postup upravuje. Z uvedeného vyplýva, že aj keď správny orgán priamo neaplikoval § 36 správneho poriadku a na určenie primeranosti náhrady za vyvlastnenú nehnuteľnosť neustanovil znalca, ale vychádzal zo znaleckého posudku predloženého účastníkom konania a vypracovaného v súlade s príslušnými právnymi predpismi, postupoval akceptovateľným spôsobom nepriečiacim sa obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Výsledok znaleckej činnosti nemožno spochybniť, ak ho na základe relevantných právnych noriem vypracovala

spôsobilá osoba s požadovanými odbornými znalosťami. Bolo na rozhodnutí správneho orgánu, ako sa so získanými dôkazmi vysporiada a ako ich vyhodnotí. Napokon správny orgán pochybnosti plynúce z rozdielnych záverov vo veci predložených znaleckých posudkov odstránil zákonným spôsobom a to, že sa priklonil k záverom znaleckého posudku predloženého účastníkom konania odlišným od sťažovateľky, ešte neznamená, že došlo k porušeniu práv na spravodlivý proces. V tejto súvislosti sa ústavný súd stotožňuje s názorom najvyššieho súdu, že aj znalecký posudok predložený účastníkom konania je spôsobilý posúdiť odborné otázky dôležité pre konanie.

S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy ústavný súd poznamenáva, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocenčné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08). Keďže ústavný súd sťažnosť v časti pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným rozhodnutím najvyššieho súdu odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, odmietnutie ďalšej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, bolo už len nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného

vzťahu medzi právami hmotnoprávneho charakteru a ústavnoprocenými princípmi z perspektívy ich možného porušenia.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. februára 2009